

**Stichting Steunfonds
Geldersch Landschap en
Kasteelen**

Jaarstukken 2023

Datum: 23 mei 2024

Inhoudsopgave

Directieverslag	2
Verslag Raad van Toezicht	10
Verkort verslag Raad van Advies	13
Verkort verslag Beheer Advies Commissie	15
Jaarrekening:	
Balans per 31 december 2023	17
Staat van Baten en Lasten over 2023	18
Kasstroomoverzicht	19
Toelichting op de jaarrekening 2023	20
Overige gegevens	36
Bijlagen	
1 Overzicht beleggingen	41

Directieverslag

Een jaar van veranderingen

2023 was het jaar van veranderingen in het bestuur. Zowel voor Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen als voor Nederland. Eind september namen we afscheid van Peter van den Tweel die bijna 15 jaar leiding gaf aan onze organisatie. In deze periode hebben hij en het team veel voor elkaar gekregen en mooie resultaten geboekt. Er staat een financieel gezonde organisatie met een duidelijke visie die voortvarend en pragmatisch opereert. Na een inwerkperiode van een zestal weken nam ondergetekende het stokje over als directeur-bestuurder.

Maar ook het provincie- en landsbestuur kenden grote wijzigingen. Bij de Statenverkiezingen in maart moesten de gevestigde partijen een stap terug doen en plaatsmaken voor een nieuwkomer. Inmiddels zijn het nieuwe college van GS en de Provinciale Staten een jaar in functie en zijn accentverschuivingen in het provinciaal beleid waarneembaar. De Tweede Kamer verkiezingen van november betekenden eveneens een grote verschuiving in het politieke krachtenveld. Op het moment van schrijven is er nog geen nieuwe regering maar dat zaken gaan veranderen, is wel duidelijk. Dat betekent dat niet alles meer vanzelfsprekend is en dat organisaties als Geldersch Landschap & Kasteelen nog meer moeten uitgaan van de eigen kracht en visie en rekening moeten houden met een ander klimaat, zowel meteorologisch als politiek.

In financieel opzicht was 2023 een goed jaar voor de Stichting. Een aantal erfenissen, waaronder één substantiële, vielen ons ten deel. En waar de beurs in 2022 als gevolg van de oorlog in Oekraïne en de onzekerheid in de wereldeconomie nog leidde tot een forse koersdaling, waren de laatste maanden van het jaar gunstig en werd in één keer het koersverlies van het jaar ervoor grotendeels weer goed gemaakt.

In 2023 is door de organisatie veel werk verzet. Medewerkers en vrijwilligers zijn zeer betrokken en zetten zich met passie in voor Geldersch Landschap & Kasteelen. Dat maakt dat er in dit jaar zoveel tot stand kon komen.

Doelstelling, missie en visie

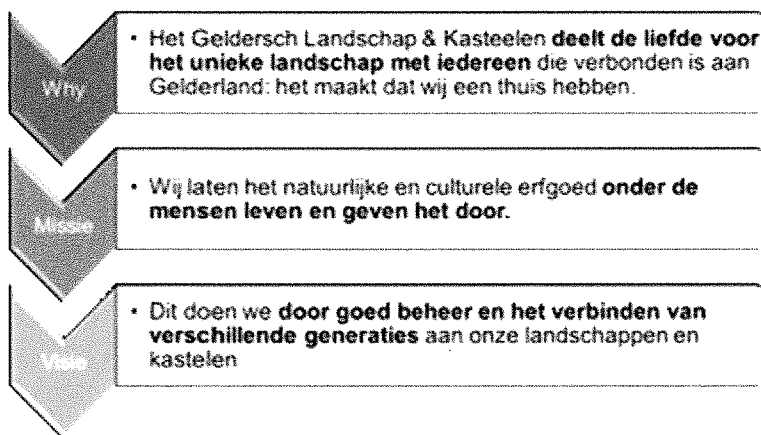
Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen heeft tot doel "de stichtingen: 'Stichting Het Geldersch Landschap' en 'Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen', beiden gevestigd te Arnhem, materiële steun te verlenen bij het realiseren van de gezamenlijke dan wel afzonderlijke doelstellingen".

De statuten van de Stichting zijn geactualiseerd op 30 juli 2021.

Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen maakt onderdeel uit van de werkorganisatie Geldersch Landschap & Kasteelen waarin drie stichtingen samenwerken: Stichting Het Geldersch Landschap, Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen en Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen.

Geldersch Landschap & Kasteelen opereert als particuliere organisatie in het publiek domein en geeft invulling aan maatschappelijke doelen. Hiervoor is Geldersch Landschap & Kasteelen ten dele afhankelijk van financiële ondersteuning van overheden. Door spreiding van inkomsten en een groot draagvlak vanuit de Gelderse samenleving is de afhankelijkheid van de overheid in balans. Geldersch Landschap & Kasteelen is een kennisintensieve organisatie.

De missie van Geldersch Landschap & Kasteelen luidt als volgt: “Wij geven het Gelderse culturele en natuurlijke erfgoed door, we laten het leven”. Bezit dat aan ons is toevertrouwd behouden we niet alleen, we willen het in betere staat doorgeven aan de generaties die ons volgen. We beheren het met de grootst mogelijke zorg en laten het leven, letterlijk en onder de mensen. Geldersch Landschap & Kasteelen doet dit door een goed beheer, een zorgvuldige exploitatie en verwerving van natuurterreinen, bossen, landgoederen, cultuurhistorische objecten en monumentale panden zoals bijvoorbeeld kastelen en boerderijen. Met openstelling van het bezit, educatie en voorlichting, wordt het belang van natuur, landschap en erfgoed uitgedragen.

Goed bestuur

Keurmerken, gedragscode en richtlijnen

Geldersch Landschap & Kasteelen draagt een aantal keurmerken, gedragscodes en richtlijnen. Om onze missie en doelstellingen resultaatgericht en gericht op de belanghebbenden in praktijk te kunnen brengen, is de Stichting voortdurend bezig met de kwaliteit van het beleid, uitvoering van kernactiviteiten en bedrijfsvoering.

De kwaliteit is gewaarborgd door de certificering van de volgende keurmerken:

- CBF, Toezicht op goeddoen
- Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI)

Daarnaast onderschrijven wij de volgende gedragscodes en richtlijnen:

- Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen
- Aanbeveling Toepassing van Richtlijn 650 voor Kosten Beheer & Administratie
- Regeling beloning directeuren van goede doelen
- SBF-code Goed Bestuur
- Governance Code Cultuur
- Code Diversiteit & Inclusie

Verantwoordelijkheid en controle

Geldersch Landschap & Kasteelen kent het toezichthoudermodel met een Raad van Toezicht (RvT). De directeur-bestuurder legt verantwoording af aan de RvT. Daarnaast laat de directeur-bestuurder zich adviseren door een Raad van Advies, Beheer Advies Commissie en Vermogens Beheer Commissie. Het managementteam, bestaande uit de directeur-bestuurder, regiohoofden, afdelingshoofden en rentmeester, is verantwoordelijk voor het managen van de dagelijkse gang van zaken. Met ingang van 1 januari 2024 bestaat de directie uit de directeur-bestuurder en de adjunct-directeur.

De financiële planning & control (P&C)cyclus kent drie onderdelen:

1. Begrotingen
2. Tussentijdse cijfers
3. Jaarrekening

De controletaken liggen daarbij bij de controller, Financiële Audit Commissie en de accountant. In het proces van de financiële P&C-cyclus wordt in de P&C-gesprekken ook de inhoudelijke voortgang van de resultaatafspraken en KPI's uit het jaarplan besproken.

De administratie en interne controle wordt jaarlijks geactualiseerd en getoetst door een accountant. Dit heeft ook geleid in 2023 tot een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekeningen. De directie legt door middel van het jaarverslag en de jaarrekening verantwoording af aan belanghebbenden zoals donateurs en subsidieverstrekkers.

Organisatie

De Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen valt onder de gezamenlijke werkorganisatie Geldersch Landschap & Kasteelen en daarmee ook onder de verantwoordelijkheid van de directeur-bestuurder en de Raad van Toezicht. Vanuit de personele werkorganisatie is 0,75 fte doorberekend aan de stichting.

De *Raad van Toezicht* oefent het toezicht uit op basis van schriftelijke stukken, die periodiek in de vergaderingen van de Raad van Toezicht worden besproken in aanwezigheid van de directeur-bestuurder. Twee van de leden vormen tevens de Financiële Audit Commissie (FAC). Tijdens de vergaderingen verstrekken de directeur-bestuurder en medewerkers mondelinge toelichting. Er worden ook enkele inhoudelijke themadagen gehouden.

Het functioneren van de directeur-bestuurder wordt geëvalueerd door de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht heeft een remuneratie commissie. Ieder jaar vindt een (verkorte) evaluatie plaats van het functioneren van de Raad van Toezicht. De leden van de Raad van Toezicht ontvangen uitnodigingen voor personeelsbijeenkomsten, evenementen, vrijwilligersbijeenkomst etc. Op deze manier wordt de Raad van Toezicht in de gelegenheid gesteld kennis te nemen van hetgeen leeft in de organisatie.

De *Raad van Advies* heeft tot doel gevraagd en ongevraagd, als raad maar ook als lid van de raad, adviseren van de directie met name van strategie en (meerjaren) beleid en relevante ontwikkelingen in de samenleving.

De *Beheer Advies Commissie* heeft tot doel gevraagd en ongevraagd adviseren van de directie terzake beleidsnota's, beheervisies en evaluaties, beheersmaatregelen en ingrijpende restauraties en projecten.

De *Vermogens Beheer Commissie* heeft tot doel gevraagd en ongevraagd, als commissie maar ook als lid van de commissie, adviseren van de directie en Raad van Toezicht, met name van ter zake het ontwikkelen en wijzigen van het beleid ten aanzien van het beleggingsstatuut, alsmede het rapporteren omtrent de uitvoering van het vermogensbeheer door de directie aan de Raad van Toezicht.

De *donateursvergadering* heeft tot doel de band tussen de begunstigers en de stichting te onderhouden in het belang van het bereiken van de doelstelling van de stichting. Jaarlijks vindt verantwoording aan de donateurs plaats in de donateursvergadering.

In de statuten van de stichtingen en het reglement ex artikelen 4 en 27 der statuten zijn de doelen en verantwoordelijkheden Raad van Toezicht en directeur-bestuurder verder uitgewerkt.

Effectiviteit en efficiency van bestedingen

Geldersch Landschap & Kasteelen heeft een meerjarenvisie 2016-2025 "Samen zorgen voor de toekomst van mooi Gelderland" met bijbehorende meerjarenbegroting. De jaarplannen en bijbehorende begrotingen zijn daar een uitwerking van. Op deze wijze geeft de directie richting aan de doelstellingen van de stichtingen. In het meerjarenvisie zijn richtinggevende doelstellingen opgenomen met als speerpunten de kwaliteit van ons bezit, interactie en de exploitatie. In het jaarplan en begrotingen zijn concrete doelen geformuleerd die doorgevoerd worden in de werk- en investeringsprogramma's van de eenheden. Voor 2023 betrof dit het jaarplan "Vakmanschap is meesterschap". Aan de hand van kwartaalgesprekken wordt de voortgang gevolgd en vastgelegd. Mede aan de hand hiervan wordt het (financiële) jaarverslag opgesteld.

De Financiële Audit Commissie, die gevormd zijn uit leden van de Raad van Toezicht, bereiden met de directeur-bestuurder en controller alle financiële stukken voor inclusief de besprekingen met de accountant.

Recent heeft een tussentijdse evaluatie van de meerjarenvisie plaatsgevonden. Halverwege onze meerjarenvisie 2016-2025 kon vastgesteld worden dat veel voorgenomen doelen op koers liggen of zelfs al zijn gerealiseerd.

Doelrealisatie 2023

Het jaarplan 2023 met de titel "Vakmanschap is Meesterschap" vormde het uitgangspunt voor onze activiteiten. Het meeste van wat we ons voornamen is gerealiseerd.

Op basis van de meerjarenvisie en maatschappelijke ontwikkelingen wordt jaarlijks, binnen de beschikbare middelen, de projecten geselecteerd. In 2023 konden veel projecten worden uitgevoerd, zoals de restauratie van de monumentale tuinmuur van Hoekelum en de restauratie van de Louisianahoeve te Staverden

De tuigenkast in het koetshuis van kasteel Rosendaal is hersteld, Sinds 2014 zijn de tuigenkast en de tuigen van de baronnen Van Pallandt weer in het bezit van Geldersch Landschap & Kasteelen. Om de tuigen veilig op te kunnen hangen in de 18^e -eeuwse tuigenkast zijn er originele tuigenbokken aangeschaft, is de binnenzijde van de tuigenkast geschilderd en zijn er nieuwe glasdeuren gemaakt. De ceremoniële tuigen met de wapens van Van Pallandt zijn hierdoor weer in de historische context te zien in het koetshuis.

Zoals in elke organisatie heeft ICT ook bij Geldersch Landschap & Kasteelen het afgelopen decennium een grote vlucht genomen. Veel van onze data is nu digitaal opgeslagen. Deze ontwikkeling heeft ook een keerzijde: de grote afhankelijkheid van ICT en daarmee de noodzaak om de beveiliging van onze systemen goed op orde te hebben, iets waaraan de Raad van Toezicht grote waarde hecht. Eens in de twee jaar voert FOX-IT binnen onze organisatie en onze ICT partner (systeembeheer) een onderzoek uit naar veiligheid en preventie. De actiepunten en adviezen van het onderzoek 2022 zijn in 2023 opgevolgd. Een aantal punten vraagt continu aandacht van de organisatie en van de externe systeembeheerder DLA. In 2023 is een securitybeleid opgesteld dat jaarlijks wordt geüpdatet. Beleid is geïmplementeerd binnen organisatie. M.i.v. 1 januari 2024 is er een security-verzekering afgesloten. Geldersch Landschap & Kasteelen voldoet aan de strenge eisen die de verzekeraar stelt ten aanzien van de beveiliging van de systemen.

Verschillen-analyse

Van de totale baten ad € 1.899.300 is € 14.950 regulier. In 2023 waren enkele bijzondere baten en lasten met een eenmalig karakter. De stichting mocht maar liefst € 1.884.350 aan nalatenschappen ontvangen. Het rendement van de beleggingsportefeuille is uitgekomen op 7,8%. Het rendement was begroot op 3% (+/- € 436.250). De afdrachten aan verbonden organisaties kwam bijna € 100.000 hoger uit dan begroot. Uiteindelijk is het totale resultaat € 2.217.450 hoger uitgekomen dan begroot.

Vermogen

De (statutaire) doelstellingen zijn onveranderd van kracht. Het beleid inzake hoogte en samenstelling van het vermogen is vastgesteld voor de periode 2016-2025. De continuïteits- en verschillende bestemmingsreserves zijn gemaximaliseerd. Belangrijkste punten uit dit beleid:

- de continuïteitsreserve is gevormd conform de richtlijn Financieel Beheer van Goede doelen en is bestemd voor dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat de stichtingen ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. Onder kosten van de werkorganisatie verstaan wij de personeelskosten, huisvestingskosten, wervingskosten, kantoor- en algemene kosten en afschrijvingen. De reserve mag conform boven genoemde richtlijn maximaal 1,5 maal de kosten van de werkorganisatie zijn (€ 12 miljoen). Van deze € 12 miljoen is € 10 miljoen de maximale continuïteitsreserve voor het Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen;
- bestemmingsreserves worden gevormd om terreinen en gebouwen veilig te stellen, in te richten en om groot en achterstallig onderhoud uit te voeren. Door het specifiek benoemen van bestemmingsreserves kunnen beschikbare middelen adequaat en doeltreffend worden ingezet. De bestemmingsreserves worden door de directeur-bestuurder specifiek benoemd en gemaximaliseerd en goedgekeurd door de Raad van Toezicht. Bestemmingsreserves mogen worden opgeheven/gerelabeld door de directeur-bestuurder onder goedkeuring van de Raad van Toezicht);
- aan bestemmingsfondsen hangen specifieke bestemmingen die door derden zijn bepaald. Opheffing is slechts mogelijk indien de ontvangen gelden volledig zijn besteed aan de gestelde doelen.

Beleggingen

In het beleggingsstatuut zijn de beleggingsdoelstelling en het beleggingsbeleid opgenomen. Het vermogen van de stichting wordt belegd in ondernemingen en instellingen waarvan de activiteiten voldoen aan de geformuleerde duurzaamheidscriteria van het Global Compact van de Verenigde Naties. Ook zijn eigen aanvullende criteria geformuleerd. Onze vermogensbeheerder Insingergilissen maakt gebruik van Sustainalytics en de bijbehorende controverses en scoremethode. Dit betreft een uitwerking van de domeinen Environment, Social en Governance (ESG) van beleggingen, waarbij Geldersch Landschap & Kasteelen ervoor gekozen heeft 'Environment' zwaarder te laten wegen, mede vanuit het oogpunt duurzaamheid en biodiversiteit. Het risicoprofiel is defensief. Geldersch Landschap & Kasteelen hebben een Vermogens Beheer Commissie ingesteld die gevraagd en ongevraagd aan directie en Raad van Toezicht advies geeft over beleggingsbeleid en uitvoering van het vermogensbeheer. Het rendement bedroeg ca 7,8%. Het streefrendement van de portefeuille voor de komende jaren is en blijft 3%, en als resultaat over de afgelopen jaren wordt dat percentage ook gerealiseerd. Het rendement wordt ingezet ten behoeve van projecten die opgenomen worden in het jaarplan. Het rendement wordt niet ingezet voor afdekking van verdere financiële risico's.

Mede op basis van de beursontwikkelingen is het beleggingsbeleid van 2023 besproken met de Financiële Audit Commissie, de Vermogens Beheer Commissie en de vermogensbeheerder Insingergilissen. Het defensieve beleggingsprofiel is actueel voor 2023.

Risicobereidheid

Het nemen van risico is onlosmakelijk verbonden aan het werkveld van Geldersch Landschap & Kasteelen. De organisatie kan geconfronteerd worden met onvoorziene zaken. Geldersch Landschap & Kasteelen werkt o.a. met continuïteits- en bestemmingsreserves naast verzekeringen en administratieve organisatie om risico's op te kunnen vangen. Ook heeft Geldersch Landschap & Kasteelen een maatschappelijke positie om naar oplossingen te zoeken in voorkomende gevallen. Risico's die de continuïteit van de organisatie financieel en maatschappelijk kunnen raken willen we zoveel als mogelijk uitsluiten. Het omgaan met deze risico's vraagt een groot risico bewustzijn zowel binnen de organisatie als bij de Raad van Toezicht. Het beheersen van risico's is een vast onderdeel in de kwartaal- en jaargesprekken met de Management team leden. Een risico analyse is tevens een vast onderdeel bij de bespreking

goedkeuring jaarrekeningen door de Raad van Toezicht in aanwezigheid van de accountant. Geldersch Landschap & Kasteelen heeft een lage risicobereidheid en heeft passende risico mitigerende maatregelen genomen op basis van de strategie, de beheersing van operationele activiteiten, het zo nodig afdekken van financiële risico's en het compliant zijn met financiële verslaggeving en overige wet- en regelgeving.

Risico-overzicht

Geldersch Landschap & Kasteelen bespreekt jaarlijks aan de hand van een uitgebreid overzicht de belangrijkste risico's en onzekerheden met de Raad van Toezicht. In algemene zin maakt Geldersch Landschap & Kasteelen zo goed mogelijk inzichtelijk welke risico's aan de orde zijn. Op basis van inschatting van risico en impact wordt ieder risico in beeld gebracht. Deze inventarisatie vindt ieder jaar plaats. Waar mogelijk worden risico's afgedekt.

Risico categorieën

Onderscheiden worden de risico categorieën: externe ontwikkelingen, realisatie doelstellingen, governance, financiën en operationeel. Bij externe ontwikkelingen gaat het om ontwikkelingen buiten de organisatie om, waar we slechts zeer beperkt invloed op hebben. Bij de realisatie doelstellingen door de eigen organisatie is het van essentieel belang onze statutaire doelen te realiseren. Bij governance gaat het om dat de organisatie niet alleen binnen wet- en regelgeving werkt maar ook binnen de kaders van de statuten en de reglementen van Raad van Toezicht en directeur-bestuurder. Ook geldt dit voor keurmerken, gedragscodes en richtlijnen naast integriteitsbeleid en interne werkprocessen. Voor het realiseren van onze doelstellingen is de beschikbaarheid van financiële middelen en de continuïteit ervan essentieel. Bij operationeel loopt de organisatie in de bedrijfsvoering operationele risico's, o.a. op het vlak van ICT, aansprakelijkheid en personeel.

Integriteitsbeleid

Een vastgesteld integriteitsbeleid speelt een belangrijke rol bij het bevorderen en borgen van integriteit. Het geeft duidelijkheid over de uitgangspunten van integriteit, over de kaders en regels die van toepassing zijn bij de diverse onderdelen en over de samenhang tussen instrumenten. Een beleidsplan alleen is echter niet voldoende, het beleid uitdragen en draagvlak creëren is minstens zo belangrijk. Het onderwerp integriteit gaat alleen leven als het een regelmatig terugkerend onderwerp is in gesprekken en overleggen. Het gaat erom dat medewerkers zich bewust blijven van integriteit. Hierin hebben alle betrokkenen hun eigen verantwoordelijkheid. Het integriteitsbeleid en de gekoppelde regelingen en instrumenten zijn onlosmakelijk verbonden aan de arbeidsovereenkomst of vrijwilligersovereenkomst van medewerkers/ vrijwilligers. Gemaakte afspraken en regelingen over integriteit moeten worden nageleefd door alle medewerkers en vrijwilligers. Bij het niet naleven van de afspraken en regelingen kunnen op basis van de arbeidsvoorwaarden maatregelen worden getroffen. Naast het vastleggen van de gewenste integriteit in het integriteitsbeleid, de gedragscode, de arbeidsvoorwaarden, heeft Geldersch Landschap & Kasteelen in 2023 twee externe vertrouwenspersonen waarvan een mannelijke en een vrouwelijke. Daarnaast is er een extern meldpunt op de website gekomen met bijbehorend beleid en uitvoeringswijze voor mogelijke schendingen integriteit. In 2023 hebben de vertrouwenspersonen één melding over een integriteit ontvangen. De melding betrof bijstand in de behandeling van een externe integriteitsmelding die geen directe betrekking had op onze organisatie. De klacht is door de directie behandeld en ongegrond verklaard.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

De wijze waarop de stichting invulling geeft aan maatschappelijk verantwoord ondernemen is verwoord in de nota 'Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen 2018 – 2025'. Deze is gepubliceerd op onze website.

Het maatschappelijk ondernemen ontwikkelt zich snel. Dit betreft niet alleen het inspelen op de duurzaamheid van gebouwen, energieverbruik en klimaatneutraal willen zijn. Dit betreft ook diversiteit en inclusie en hoe we als organisatie hiermee omgaan. Alhoewel er allerlei initiatieven

worden ondernomen, ontbreekt een integraal plan met bijbehorende stappen en doelen. Het beleid t.a.v. diversiteit en inclusie wordt de komende jaren opgesteld en verder uitgewerkt.

Impact

LandschappenNL, waarvan Geldersch Landschap & Kasteelen lid is, heeft een eerste impactonderzoek uitgevoerd om zicht te krijgen op de gezamenlijke impact die de landschapsorganisaties en provinciale landschappen maken. De focus lag toen op de vrijwilligers: vrijwilligersbeleid en burgerbetrokkenheid vormden een essentieel onderdeel van de strategie van de provinciale landschapsorganisaties. Geldersch Landschap & Kasteelen hebben in 2017 een eigen impact onderzoek uitgevoerd. Het bureau Witteveen+Bos stelde hiertoe een waardebeoordeling op van de instandhoudingsinspanning van Geldersch Landschap & Kasteelen. Uit deze impactanalyse blijkt dat Geldersch Landschap & Kasteelen ca. € 27 miljoen op jaarbasis toevoegt aan de Gelderse samenleving, waarbij het recreatieve belang (€ 16 miljoen) de grootste bijdrage levert. Het zijn collectieve baten die niet in financiële middelen worden gewaardeerd. Het is de bijdrage die Geldersch Landschap & Kasteelen levert met de instandhouding van het Gelders erfgoed. Jaarlijks voert LandschappenNL een impactmeting uit om steeds beter inzicht te krijgen in onze maatschappelijke bijdrage.

Inmiddels zijn in de vooruitblik meerjarenvisie 2021-2025 doelen geformuleerd met betrekking tot duurzaamheid. Ten opzichte van het uitgangsjaar 2019 is voor 2025 een reductie van CO²-uitstoot van 65% vastgelegd. Hiervoor zijn vele maatregelen in gang gezet. Duurzaamheid zal de komende jaren uitgebreid worden naar de hele keten van gebruikers en leveranciers.

Communicatie met belanghebbenden

Geldersch Landschap & Kasteelen staat voor haar doelstellingen en communiceert hierover open en transparant naar alle partijen. Zowel in informatieverstrekking als omgang met belanghebbenden. Belanghebbenden zijn onder te verdelen in medewerkers, vrijwilligers, donateurs, schenkers, omwonenden, bezoekers, relaties, bedrijven, overheden, particulieren, pers, landbouw-, erfgoed- en natuur- en milieu organisatie. De specifieke doelgroepen worden met diverse communicatiemiddelen zoals ons kwartaalblad "MooiGelderland", het jaarverslag, een publieksversie van het jaarverslag, de website, social media, nieuwsbrieven, persberichten, gebiedsgerichte en projectgerichte informatiebijeenkomsten, donateursdagen en excursies en door deelname aan diverse overleg- en samenwerkingsverbanden geïnformeerd. Het jaarverslag wordt gepubliceerd op de website, een verkorte publieksversie wordt opgenomen in ons kwartaalblad "MooiGelderland". Donateurswervingsacties vinden plaats via leadwerving, warme adressen, giftenacties en online campagnes.

Het marketing en communicatiebeleid ligt vast in een meerjarenplan. Het beleid is gericht om een goede relatie te hebben met belanghebbenden en belangstellenden en hun gericht te informeren over het belang van natuur, landschap en erfgoed, actuele ontwikkelingen, activiteiten van de stichtingen, bestedingen van de ontvangen gelden. De communicatie vindt plaats via verschillende uitingen, gericht op de doelgroepen zoals publicaties, informatiepanelen, informeren van overheden, deelname aan netwerken en overlegorganen. De afdeling Marketing, communicatie en fondsenwerving is verantwoordelijk voor de coördinatie en uitvoering van alle communicatie uitingen. Er is een centraal emailadres waarmee men met alle vragen en opmerkingen terecht kan, waarbij het streven is om zo snel mogelijk, uiterlijk binnen 14 werkdagen een antwoord te geven. Deze reacties worden verzameld tot een informatie- en service overzicht. Jaarlijks analyseert de organisatie de binnengekomen reacties om inzicht te krijgen in de aard en omvang en afhandeling ervan door onze organisatie. Geldersch Landschap & Kasteelen neemt deel aan verschillende structurele overleggen met provincie, gemeenten, waterschappen, bedrijfsleven, grondeigenaren en natuur-, landbouw- en erfgoedorganisaties, zowel op provinciaal niveau als in gebiedsprocessen. Met de koepelorganisatie LandschappenNL wordt landelijk samengewerkt m.b.t. belangenbehartiging (nationaal/internationaal niveau) en landelijke fondsenwerving.

Interactie met publiek en samenleving is een belangrijke pijler in de meerjarenvisie. We willen nieuw publiek bereiken via excursieprogramma's, leadwerving en content marketing. In 2023

werden er 245 excursies georganiseerd met 3619 deelnemers. Daarvan was 47% donateur en 53% nieuw publiek. Het aantal social mediavolgers eind 2023 is gegroeid naar 95.413 (totaal van corporate, kastelen en boswachtersaccounts en het aantal nieuwsbriefabonnees is gegroeid naar 47.861.

De resultaten van de najaarscampagne om donateurs te werven via een direct mail campagne bleven net als de afgelopen jaren achter bij het doel; 812 nieuwe donateurs t.o.v. het doel 1.000. Het lijkt erop dat dit wervingskanaal uitgewerkt raakt. Onlinewerving en werving via de zeven opengestelde kastelen wordt daarom steeds belangrijker. In november is de grote contributiemailing de deur uitgegaan met de nieuwe donateurspassen voor 2024. De donateurs die geen incassomachtiging hebben afgegeven ontvangen een betaalverzoek. Donateurs werd gevraagd om vrijwillig hun bijdrage te verhogen naar € 30 per jaar (was € 23,50. Een groot aantal donateurs gaf gehoor aan dit verzoek. Voordat de contributiemailing in november de deur uit ging hebben we een royeeractie uitgevoerd van donateurs die al twee jaar geen bijdrage hebben gedaan en niet hebben gereageerd op betaalverzoeken. Het betrof ongeveer 250 relaties. Mede hierdoor is ons donateursaantal in 2023 geëindigd op 48.366, een afname t.o.v. 2022 (48.631).

Vooruitblik 2024

In 2024 en 2025 zijn de laatste jaren van de vigerende meerjarenvisie 2016-2025. Dat betekent dat we moeten gaan nadenken over de koers voor het komende decennium. Daarbij zal ons rijke bezit het uitgangspunt vormen. Dat bezit willen we nóg mooier, robuuster en levenskrachtiger overdragen aan de volgende generaties, Dat is geen gemakkelijke opgave. Waar verduurzaming tot voor kort nog een uitzondering was bij bedrijven en organisaties, is het nu een algemeen geldend uitgangspunt voor goed bestuur.

Op 1 januari van 2024 is de Stichting Brantsen van de Zyp formeel onder het bestuur van Geldersch Landschap & Kasteelen komen te vallen en zal onze Raad van Toezicht ook op deze stichting toezien. Het bestuur van de stichting is omgevormd tot een raad van advies die een bredere invulling krijgt dan alleen het bezit van de stichting Brantsen van de Zyp en zal Geldersch Landschap & Kasteelen adviseren over algemeen museaal beleid.

Diversiteit & inclusie zal onderwerp van gesprek zijn in de organisatie om iedereen, personeel en bezoeker, een welkome plek te bieden in de organisatie. Het MT is gestart met een training over dit onderwerp en we zullen starten met een beleid. We realiseren ons goed dat dit een proces met een lange adem is en dat niet alles op korte termijn veranderen zal.

De beheersing van bedrijfsrisico's in algemene zin heeft veel aandacht. In 2023 zijn alle risico's opnieuw in kaart gebracht en beheersmaatregelen benoemd. In 2024 zal gewerkt worden met een risico top 10 die we goed monitoren.

Het jaar 2024 zal een betekenisvol jaar worden waarin Geldersch Landschap & Kasteelen zich op zijn toekomst gaat bezinnen en tegelijkertijd grote ontwikkelingen in het landelijk gebied plaatsvinden onder een nieuw politiek gesternte. Kortom een uitdagend jaar!

Michel van Maarseveen
Directeur-bestuurder

Nevenfuncties directeur-bestuurder:

Bestuurslid van de Faunabeheereenheid Kroondomein Het Loo, bestuurslid Stichting Vrienden van Gelderse Molen, lid raad van advies Visit Veluwe, lid raad van adviseurs Vereniging Rembrandt, lid raad van advies Project Prinsenhof, lid raad van advies Noord-Veluws Museum, lid raad van advies restauratie 16de-eeuwse tongewelf Grote Kerk Naarden, lid comité van aanbeveling nieuw Romeins Museum in Heerlen.

Verslag Raad van Toezicht

Stichting Het Geldersch Landschap, Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen en Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen

Algemeen

Het jaar 2023 heeft voor onze organisatie in het teken gestaan van de wisseling van de wacht. Nadenken en zoeken naar een waardige opvolger van onze directeur-bestuurder Peter van der Tweel. Een proces dat door de RvT serieus ter hand is genomen en waarvoor extern ondersteuning is gezocht. De respons op de vacature was zowel kwantitatief als kwalitatief zeer hoog. Na een zorgvuldige procedure is unaniem gekozen voor Michel van Maarseveen als nieuwe directeur-bestuurder. Hij heeft na een ruime inwerkperiode op 1 oktober formeel de taken en bevoegdheden overgenomen van Peter van den Tweel. Gedurende het jaar is op verschillende momenten in diverse geledingen afscheid genomen van Peter van der Tweel. Het formele afscheid met externe relaties vond plaats op kasteel Rosendaal en de Provincie Gelderland bood hem de gouden erepenning aan als dank voor zijn grote verdiensten. Onder zijn leiding heeft GLK goede jaren gekend en zijn terecht vele woorden en blijken van waardering geuit. Het informele afscheid op Kasteel Biljoen met alle (oud)leden van de RvT mag niet onvermeld blijven. Begin 2024 werd ook de Van Tienhoven penning aan Peter van den Tweel uitgereikt. Naast de benoeming van Michel van Maarseveen als directeur-bestuurder is Theo Meeuwissen, hoofd Landschap en Kastelen met ingang van 1 januari 2024 benoemd tot adjunct-directeur.

In het verslagjaar is in goed overleg met het bestuur van de Brantsen van de Zyp Stichting besloten deze stichting over te nemen. De stichting beheert een grote collectie portretten en kende al een nauwe samenwerking met Landschap & Kasteelen. De Brantsen van de Zyp Stichting zal voortaan als zelfstandige stichting onder het beheer van Landschap & Kasteelen vallen. Het bestuur van Brantsen van de Zyp neemt na de overdracht de rol van adviescommissie op zich zoals er binnen onze organisatie meerdere zijn. Voor de overdracht was een statutenwijziging nodig, zowel bij de Brantsen van de Zyp Stichting als bij Landschap & Kasteelen.

In 2023 is een drietal verkiezingen gehouden. Zowel voor de Waterschappen als ook voor de samenstelling van Provinciale Staten en de Tweede Kamer. De grote politieke verschuivingen die deze verkiezingen hebben teweeggebracht brengen voor onze organisatie de nodige onzekerheden met zich mee aangezien de beleidskeuzes nog de nodige tijd zullen vragen.

Vergaderingen

De RvT heeft in 2023 vijf reguliere vergaderingen gehouden en twee themavergaderingen. De eerste themavergadering stond in het teken van verduurzaming van kasteel Staverden en een tweede themavergadering ging over systeemherstel met daaraan gekoppeld een veldbezoek aan het gebied rond de Vennevertlose Beek. Daarnaast heeft de sollicitatieprocedure voor de nieuwe directeur-bestuurder veel extra besprekingen gevraagd.

In het verslagjaar is o.m. gesproken c.q. besloten over:

- Managementletter
- Accountantsverslag en jaarrekeningen van de diverse Landschap & Kasteelen stichtingen
- CO2 footprint/ verduurzaming
- Overdracht Brantsen van de Zyp stichting
- Samenstelling directie
- Organisatie ontwikkelingen w.o. notitie één gezonde en gemotiveerde organisatie in tijden van schaarste
- Procedure opvolging en uitbreiding RvT
- ICT, informatiebeveiligingsplan
- Benoeming lid FAC
- Opvolging directeur-bestuurder

- Jaarplan 2024 'een nieuwe gezicht'
- Begrotingen 2024
- Directierapportages die uitvoerig de stand van zaken belichten
- Rooster van aftreden

De Financiële Audit Commissie doet veel voorbereidend werk voor onze vergaderingen. De Remuneratiecommissie heeft een 100 dagen gesprek gevoerd met de nieuwe directeur-bestuurder. Salaris is passend binnen de regeling Goede Doelen organisaties. De verschillende nevenfuncties conflicteren niet met de hoofdfunctie. De jaarlijks zelfevaluatie werd voorbereid, maar deze kon net niet meer voor de jaarwisseling worden gehouden. Deze vond op 16 januari 2024 plaats.

Overige activiteiten.

In het verslagjaar is overleg gevoerd met de Ondernemingsraad.

Een vertegenwoordiging van de RvT neemt deel aan de donateurs- en vrijwilligersdagen. Deze zijn altijd goed georganiseerd dankzij de inzet van vele medewerkers. De grote opkomst bij deze bijeenkomsten laat ieder jaar weer zien hoe groot de betrokkenheid bij Landschap & Kasteelen is maar vooral ook de grote betekenis van vrijwilligers en donateurs om de doelstellingen van onze organisatie te realiseren.

Een werkbezoek aan het Wisselse Veen door onze collega-organisatie 'It Fryske Gea' was aanleiding tot een informeel ontmoeten tussen directies en leden van de RvT's.

Namens de RvT neemt de voorzitter deel aan bijeenkomsten georganiseerd vanuit Landschappen.nl. Ook in 2023 werd deelgenomen aan de tweedaagse werkconferentie georganiseerd door het Gronings Landschap en de bestuurdersdag.

Jaarlijks organiseert Landschap & Kasteelen met partnerorganisaties het Gelderse Oogstfeest waar vanuit de RvT eveneens aan wordt deelgenomen.

De eindejaarsbijeenkomst voor de medewerkers vond dit jaar plaats in het vernieuwde huis Brakel waar Michel van Maarseveen mede namens de RvT waarderende woorden had voor de grote inzet van onze medewerkers.

Samenstelling RvT

De samenstelling van de RvT is in 2023 niet gewijzigd. Mevrouw P.E. Hielkema heeft eind 2022 reeds aangegeven dat zij niet beschikbaar is voor een tweede periode omdat het tijdsbeslag niet passend is met haar internationale functie. Zij is per 1 januari 2024 teruggetreden. Wij danken mevrouw Hielkema voor haar inzet voor zowel het bestuur als voor haar bijdrage aan de Financiële Audit Commissie. De heer F.L.V.P.L. Tierolff is haar met ingang van 1 januari 2024 opgevolgd in de Financiële Audit Commissie.

Per 31 december 2023 was de samenstelling als volgt :

- Mevrouw M.A.J. van der Tas, voorzitter, tevens lid remuneratiecommissie
- Mevrouw mr. E.C.J. Boerboom, lid, tevens vice-voorzitter
- Mevrouw M. Doornekamp, lid, tevens voorzitter Financiële Audit Commissie (FAC)
- Mevrouw drs. P.E. Hielkema EMLE, lid, tevens lid Financiële Audit Commissie (FAC)
- De heer drs. R.J.J. Stevens, lid, tevens lid remuneratiecommissie.
- De heer mr. F.L.V.P.L. Tierolff, lid

(Neven)-functies leden RvT

M.A.J. (Marja) van der Tas (voorzitter)

Vennoot Task4You, Lid Algemeen Bestuur Waterschap Vallei en Veluwe, plaatsvervangend voorzitter commissie Milieueffectrapportage plaatsvervangend voorzitter Ecologische Autoriteit, lid Raad van Commissarissen Kuiper Compagnons, lid adviescommissie Nationale Parken (min. LNV), voorzitter Bosch van Rosenthalstichting, lid Raad van Advies Stichting Natuurvolgend Bosbeheer en voorzitter jury Groene Icoonprojecten (provincie Gelderland).

Mr. E.C.J. (Elsbeth) Boerboom MBA (vice-voorzitter)

Bestuurder beleggingsportefeuille in onroerend goed, partner Future Flow organisatieadvies en coaching, bestuurslid Deventer Binnenstadsmanagement, lid RvC van de NV Centrumgarage Deventer.

M. (Mariëtte) Doornekamp (lid Financiële Audit Commissie)

CEO Deeptech Equity NL, voorzitter Raad van Commissarissen GGN Holding, Bestuurder Stichting DHV Haskoning, bestuurder Stichting Aandelen Remeha, lid Raad van Advies Stichting Administratiekantoor Damen, lid Raad van Advies Sustainability Board ABN Amro MeesPierson.

Drs. P.E. (Petra) Hielkema EMLE (lid Financiële Audit Commissie) tot 01-01-2024

Voorzitter van de Europese Verzekerings- en Pensioen Autoriteit (EIOPA) in Frankfurt, lid van de Advisory Board of the International Center for Insurance Regulation (ICIR) at the Goethe University in Frankfurt, lid Advisory Board of the Florence School of Banking and Finance which is part of the European University Institute in Florence.

Drs. R. (Ron) Stevens

Commissaris Stichting Cultuur Zonder grenzen, Voorzitter Stichting Stut, Lid Raad van Toezicht stichting Neos, Lid Raad van Toezicht stichting Oud Burger Gasthuis, voorzitter energiecoöperatie Wind- en zonnepark Nijmegen.

Mr. F.L.V.P.L. (Frank) Tierolff

Voorzitter Raad van Bestuur Kadaster Nederland en bestuurder van de Kadasters op Bonaire, Sint Eustatius en Saba, lid Executive Committee Europe on Global Geospatial Information Management of the United Nations.

Integriteit

Op basis van de CBF-richtlijnen hanteert de organisatie voor de RvT de 'Verklaring Belangenverstrengeling' of de vernieuwde 'Integriteitsverklaring bestuurders en toezichthouders' voor nieuwe leden vanaf 2020. Voor de Raad van Advies, Beheer Advies Commissie en de Vermogens Beheer Commissie gebruikt de organisatie op eigen initiatief de 'Verklaring Belangenverstrengeling' of de vernieuwde 'Integriteitsverklaring leden Raad van Advies, Beheer Advies Commissie en Vermogens Beheer Commissie' voor nieuwe leden vanaf 2020. Vanwege de transparantie worden de hoofd- en nevenfuncties van de leden van de RvT op de website van Geldersch Landschap & Kasteelen vermeld.

23 mei 2024

M.A.J. van der Tas, voorzitter Raad van Toezicht

Verkort verslag Raad van Advies

Werkzaamheden

De Raad van Advies (RvA) heeft tot doel het gevraagd en ongevraagd adviseren van de directie, vooral op het gebied van strategie, (meerjaren-)beleid en relevante ontwikkelingen in de samenleving. Dat kan de Raad als geheel doen maar ook de individuele leden van de Raad kunnen dat doen. Onderwerpen worden soms door een kleine groep voorbereid ter bespreking.

De RvA kwam twee keer bijeen: 30 maart (Kasteel Cannenburch) en 30 november (Landgoed Schovenhorst).

Besproken onderwerpen

- Herziening nota recreatiebeleid
- Energietransitie
- Diversiteit & Inclusie
- Omgevingswet

Bezochte locaties

Kasteel en park Cannenburch en bomenbos van het Landgoed Schovenhorst.

Samenstelling van de Raad van Advies

Eind 2023 waren de leden van de Raad van Advies:

- **ir. A. (Annette) Augustijn voorzitter**
Opgeleid in de tuin- en landschapsarchitectuur (Wageningen), voorheen directeur bij Rijkswaterstaat, o.a. in Gelderland, het Watermuseum, Stichting Natuur en Milieu en voorzitter Gelderse Natuur en Milieufederatie. Tot eind 2023 o.a. voorzitter van het Dutch Marine Energy Center. Voorzitter van de stichting Vrijwilligers Palliatieve Terminale Zorg in Midden Gelderland. Voorzitter van het Klimaatplatform Gemeente Rheden.
- **C.H. (Kees) van Baak**
Voormalig docent aardrijkskunde en inspecteur van het onderwijs, voormalig lid Provinciale Staten van Gelderland, voormalig lid gemeenteraad in Nijkerk, voorzitter Raad van Toezicht Stichting Rijdende School, vrijwilliger educatie Stichting Stoomgemaal Arkemheen, secretaris Stichting Weeshuis Nijkerk.
- **dr. W. (Willem) Bijleveld**
Sterrenkundige, voormalig directeur Nederlands Openluchtmuseum, o.a. vice-voorzitter Raad van Toezicht Museon/Omniversum, voorzitter Veluwe Alliantie, lid Raad van Toezicht Mondriaan Fonds en lid Raad van Toezicht Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen.
- **mr. M.L. (Michael) Dijkstra Taurel**
Directeur Globbrands consultancy group, jurist Intellectueel Eigendom, Merkstrateeg en Naamgevingconsultant, lid Raad van Advies kunstmuseum Den Haag, directeur Faircooling evaporative cooling, voorzitter GNN Global Naming Network, lid Raad van Advies Whispp, Covestor bij Generous Minds, directeur pharmanaming.com.
- **ing. R.J.M. (Rob) Franken**
Manager Natuur, Landbouw, Water & Milieu bij de Provincie Flevoland.
- **P.A.G. (Patrick) Jansen**
Wageningse bosbouwkundig ingenieur, directeur-eigenaar Bosmeester en Track & Trails, oud-directeur Stichting Probos.

- **A.C.M. (Lidy) Klein Holkenborg**
Zelfstandig projectmanager en teamcoach, voorzitter raad van advies Stichting IJssellandschap, Lid raad van aanbeveling stichting Stoomhoutzagerij Wilpsche Dijk, voormalig voorzitter stichting Behoud Dorpskerk Wilp en Jonge Meesters Wilp.
- **drs. A.H. (Ankie) van de Kruijs**
Historicus, programmamanager opleiden, trainen en simulatie bij de afdeling Innovatie van Koninklijke Landmacht.
- **barones E.A.C. (Emily) van Lynden**
Student Business Administration aan de Radboud Universiteit.
- **W.F. (Wouter) van Maanen**
Geschiedkundige, voorzitter van het Triodos Bank Investment Office en senior productmanager Investments Triodos Bank.
- **mr. H.F. (Hilal) Mauer-Dogan**
Advocaat aanbestedingsrecht en bouwrecht bij Dirkzwager legal & tax.
- **mr. H. (Harm) van Veldhuizen**
Media- en communicatie expert, CEO bij Deventrade.
- **prof. dr. T.H.G. (Dolly) Verhoeven**
Historica, eigenaar projectbureau Storia, bijzonder hoogleraar Gelderse geschiedenis aan de Radboud Universiteit.
- **drs. R.J. (Reinder) van der Wal**
Bioloog, voormalig ambtenaar Ministerie LNV en accountmanager Dienst Landelijk Gebied.
- **drs. G.J.H.G. (Sjors) Willems**
Plattelandsgeograaf, strategisch beleidsadviseur BrabantAdvies, voormalig secretaris Provinciale Raad van de Leefomgeving Noord-Brabant.

Integriteit

Voor de Raad van Advies gebruikt de organisatie op eigen initiatief de 'Verklaring Belangenverstremgeling' of de vernieuwde 'Integriteitsverklaring leden Raad van Advies' voor nieuwe leden vanaf 2020. Vanwege de transparantie worden de hoofd- en nevenfuncties van de Raad van Advies op de website van GLK vermeld.

Verkort verslag Beheer Advies Commissie

Werkzaamheden

De Beheer Advies Commissie (BAC) adviseert de directie gevraagd en ongevraagd over beleidsnota's, beheervisies, evaluaties en ingrijpende projecten en restauraties. Daarnaast verschaft de commissie toegang tot een omvangrijk wetenschappelijk netwerk en levert zij informatie over onderzoek en publicaties die voor het werk van Landschap & Kasteelen relevant kunnen zijn. De commissie komt daartoe jaarlijks een aantal malen in vergadering bijeen; aan deze bijeenkomsten is meestal ook een terreinbezoek gekoppeld. Over meer specialistische zaken is er ook bilateraal contact tussen de individuele leden en Landschap & Kasteelen.

De BAC kwam in 2023 driemaal bijeen: op 7 februari (Huis Zypendaal), op 23 mei (Landgoed Klein Noordijk) en op 28 november (landgoed Brakel).

Besproken onderwerpen:

- Landschap in beheervisies
- Monitoring van bijen en mieren
- Herstelproject souterrain Zypendaal
- Landschaps Ecologische Systeemanalyse Kraaigraaf
- Handelingsperspectief Droogte Aanpak Achterhoek
- Verduurzaming gebouwen
- Evaluatie kerncollecties: onderdeel natuur
- Visies en evaluaties

Bezochte locaties:

- Museale vertrekken Huis Zypendaal
- Excursie naar het terrein Kraaigraaf
- Excursie rondom huis Brakel

Samenstelling van de Beheer Advies Commissie:

In 2023 werd afscheid genomen van prof. dr. J.B.H. (Johan) de Haan.

Eind 2023 waren de leden van de Beheer Advies Commissie:

- **dr. ir. R.J. (Rienk-Jan) Bijlsma**, onderzoeker bij Wageningen University & Research met werkveld vegetatie-ontwikkeling, hersteleecologie en historische ecologie. Lid van het OBN-deskundigenteam Droog zandlandschap. Contactpersoon voor het Nationaal Bosreservatenprogramma. Nauw betrokken bij de implementatie van de habitatrichtlijn en de rapportage van Natura 2000 habitattypen.
- **dr. K.J. (Kees) Canters**, bioloog/ milieukundige, zoogdierkundige, uiteenlopende bestuursfuncties (groen/sociaal), adviseur natuur en landschap, redacteur en onderzoeker.
- **drs. R.H.M. (Ronald) van Immerseel**, historicus/ groen erfgoedexpert, directeur Stichting In Arcadië, auteur landelijke richtlijnen Tuinhistorisch onderzoek (2012), lid van diverse besturen op het gebied van buitenplaatsen en kastelen.
- **ing. A.J. (Ton) Roelofs**, bouwkundig en Civiel ingenieur, eigenaar/directeur adviesbureau TRBouwadvies, voorheen directeur Bouwmanagement bij ABT in Velp, betrokken geweest als raadgevend ingenieur/projectmanager bij de restauratie-renovatie van o.a. het Stedelijk Museum Amsterdam, Mauritshuis in Den Haag, Seminarie De Weijert (huidige Politieacademie) Apeldoorn, Museum De Fundatie Zwolle. Gastdocent Hogeschool Arnhem Nijmegen.

- **prof. dr. J.G.M. (Jan) Roelofs**, nu gastmedewerker aan de Radboud Universiteit Nijmegen, wetenschappelijk adviseur bij onderzoekcentrum B-ware, gastmedewerker afdeling Aquatische Ecologie en Milieubiologie, leeropdracht Biogeochemie van Wetlands, lid Wetenschappelijke advies commissie van Natuurmonumenten, Beheer Advies Commissie Limburgs Landschap, POP 3 commissie Provincie Noord Brabant, Beheer commissie Volgermeer gemeente Amsterdam.
- **prof. dr. G.R. (Geert) de Snoo**, Directeur Nederlands Instituut voor Ecologie, hoogleraar Conservation Biology, Universiteit Leiden. Onderzoek naar natuur en milieukwaliteit in het landelijk gebied.
- **ing. J.G. (Jan) Streefkerk**, hydroloog, oud-werknemer bij Staatsbosbeheer en projectleider en adviseur voor National Parks and Wildlife Services in Ierland. Was betrokken bij beleid, onderzoek en beheer voor natte bos- en natuurterreinen in binnen- en buitenland over de periode 1974-2014.
- **prof. dr. K.V. (Karlè) Sýkora** (voorzitter), emeritus-hoogleraar Ecologische Inrichting en beheer van Infrastructuur aan de Universiteit Wageningen, leerstoelgroep Natuurbeheer en Plantenecologie, vegetatie-ecoloog/bioloog met veel natuurbeheergericht onderzoek.
- **dr. N.W. (Nico) Willemse**, kwartair geoloog/ archeoloog met een specifieke belangstelling voor de relatie landschapsdynamiek, natuurontwikkeling en archeologie. In 2000 gepromoveerd op het thema 'natuurhistorische archieven'. Teamleider 'bureau en beleid' bij RAAP Archeologisch Adviesbureau en werkzaam als senior-onderzoeker Fysische Geografie en Archeologie.

Integriteit

Voor de Beheer Advies Commissie gebruikt de organisatie op eigen initiatief de 'Verklaring Belangenverstrengeling' of de vernieuwde 'Integriteitsverklaring leden Beheer Advies Commissie' voor nieuwe leden vanaf 2020. Vanwege de transparantie worden de hoofd- en nevenfuncties van de Beheer Advies Commissie op de website van Landschap & Kasteelen vermeld.

Balans per 31 december 2023

Na verwerking voorstel resultaatverdeling

	31 december 2023	31 december 2022
ACTIVA		
Vorderingen en overlopende activa	682.150	209.750
Effecten	12.599.450	10.840.450
Liquide middelen	<u>934.600</u>	<u>1.336.600</u>
Totaal	<u>14.216.200</u>	<u>12.386.800</u>
PASSIVA		
Reserves en fondsen		
- reserves		
• continuïteitsreserve	9.514.450	7.896.900
• bestemmingsreserves	<u>2.328.750</u>	<u>1.731.650</u>
	11.843.200	9.628.550
- fondsen	<u>2.042.900</u>	<u>2.037.600</u>
	13.886.100	11.666.150
Kortlopende schulden	<u>330.100</u>	<u>720.650</u>
Totaal	<u>14.216.200</u>	<u>12.386.800</u>

Staat van baten en lasten over 2023

	Werkelijk 2023	Begroot 2023	Werkelijk 2022
BATEN			
Baten van particulieren	1.899.300	17.500	374.800
Som der baten	1.899.300	17.500	374.800
Lasten			
Besteed aan doelstellingen			
Behoud en beheer bezittingen	393.700	294.000	549.550
Kosten beheer en administratie	93.900	93.000	91.750
Som van de lasten	487.600	387.000	641.300
Saldo voor financiële baten en lasten	1.411.700	-369.500	-266.500
Saldo financiële baten en lasten	808.250	372.000	-1.854.400
Saldo van baten en lasten	2.219.950	2.500	-2.120.900
Bestemming saldo van baten en lasten:			
Toevoeging/onttrekking aan:			
Continuïteitsreserve	1.617.550	-21.500	-1.615.000
Bestemmingsreserves	597.100	-	-220.750
Bestemmingsfondsen	5.300	24.000	-285.150
	2.219.950	2.500	-2.120.900

Kasstroomoverzicht (opgesteld volgens de indirecte methode)

	2023	2022
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>		
Resultaat boekjaar	2.219.950	-2.120.900
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Ongerealiseerde koersverschillen effecten	-507.550	1.998.450
Mutatie kortlopende vorderingen	-472.400	-3.200
Mutatie kortlopende schulden	-390.550	-110.050
Mutatie in het werkkapitaal	<u>-862.950</u>	<u>-113.250</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten	849.450	-235.700
Aan- en verkoop van effecten	<u>-1.251.450</u>	<u>362.400</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-1.251.450	362.400
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	<u>-</u>	<u>-</u>
Netto kasstroom	<u>-402.000</u>	<u>126.700</u>
Liquide middelen begin boekjaar	1.336.600	1.209.900
Liquide middelen einde boekjaar	<u>934.600</u>	<u>1.336.600</u>
Afname liquide middelen	<u>-402.000</u>	<u>126.700</u>

Toelichting op de jaarrekening 2023

Algemeen

Doelstelling Stichting

Stichting Steunfonds Het Geldersch Landschap en Kasteelen is opgericht d.d. 30 december 1982. Het doel van de Stichting is in bijzondere gevallen materiële steun te verlenen aan Stichting Het Geldersch Landschap en aan Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen. Om haar doel te bereiken verwerft de Stichting fondsen en voert zij beheer over het aan haar toevertrouwde vermogen.

Boekjaar

Het boekjaar van de Stichting is gelijk aan het kalenderjaar.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de gewijzigde Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende organisaties (RJ 650).

Sinds 2004 zijn de stichtingen Stichting Het Geldersch Landschap, Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen en de Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen samengevoegd tot een gezamenlijke werkorganisatie Geldersch Landschap en Kasteelen. Er is sprake van een Raad van Toezichtmodel. Om deze reden is sprake van een gecombineerde jaarrekening. De stichtingen maken deel uit van de verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch Landschap. De gecombineerde jaarrekening ligt ter inzage ten kantore van Stichting Het Geldersch Landschap.

Stichting Steunfonds Het Geldersch Landschap en Kasteelen is statutair en feitelijk gevestigd op de Zypendaalseweg 44 te Arnhem, KvK-nummer 41048515.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de directie oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in de toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Alle bedragen in deze jaarrekening, voor zover niet anders vermeld, luiden in euro's.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden aangewend voor de doelstelling en worden gewaardeerd op de nominale waarde.

Effecten

Effecten worden aangewend voor de doelstelling en betreffen voor langere termijn aangehouden vastgelegde liquiditeiten. De effecten worden beschouwd als financiële instrumenten die behoren tot de handelsportefeuille. Ten behoeve van het vermogensbeheer wordt gebruik gemaakt van een vermogensbeheerder waarmee een all-in fee is overeengekomen. De all-in fee is inclusief transactiekosten en wordt via de Staat van Baten verantwoord. Zowel obligaties als aandelen in beleggingsfondsen worden gewaardeerd tegen beurswaarde (reële waarde). De gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten uit vastgelegde liquiditeiten, voor zover betrekking hebbend op ter beurze genoteerde effecten, worden ten gunste of ten laste van de Staat van Baten en Lasten verantwoord.

Afgeleide instrumenten worden gewaardeerd op actuele waarde waarbij alle waardewijzigingen in de Staat van Baten en Lasten worden verantwoord, tenzij hedge accounting wordt toegepast ter afdekking van de variabiliteit van toekomstige kasstromen die effect hebben op de staat van baten en lasten (kasstroomhedge). Kasstroomhedge accounting wordt echter niet toegepast door de stichting.

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn. De reële waarde van beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald aan de hand van de biedprijs. De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen. De stichting heeft geen derivaten.

Liquide middelen

De liquide middelen worden aangewend voor de doelstelling en worden gewaardeerd op de nominale waarde.

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is gevormd om de continuïteit te waarborgen van de werkorganisatie Geldersch Landschap & Kasteelen in geval van (tijdelijke) sterk tegenvallende opbrengsten.

Bestemmingsreserves

Dit betreft delen van het eigen vermogen van de Stichting waaraan door de directie van de Stichting voorwaarden zijn gesteld voor de aanwending. Aanwending van de bestemmingsreserves alsmede toevoegingen aan bestemmingsreserves worden via de resultaatverdeling verwerkt.

Bestemmingsfondsen

Dit betreft delen van het eigen vermogen van de Stichting waaraan door derden voorwaarden zijn gesteld voor de aanwending. Aanwending van de bestemmingsfondsen alsmede toevoegingen aan bestemmingsfondsen worden via de resultaatverdeling verwerkt.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden gewaardeerd op de nominale waarde.

BTW

De stichting is niet BTW-plichtig.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Resultaat

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. De bepaling van het resultaat hangt daarnaast ten nauwste samen met de waardering van activa en passiva.

Daarbij worden de volgende specifieke grondslagen voor de Staat van Baten en Lasten in aanmerking genomen:

- Onder giften worden van derden verkregen middelen verstaan welke door de Stichting om niet zijn verkregen en die een incidenteel karakter hebben. Indien aanwending van de verkregen middelen gebonden is aan nadere voorwaarden, wordt in de balans een bestemmingsfonds opgenomen ter hoogte van het uit deze voorwaarden voortvloeiende bedrag.
- Baten uit erfstellingen en legaten worden verantwoord in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Dit is het geval als, op grond van het stadium waarin de afhandeling van de nalatenschap zich bevindt, een betrouwbare schatting van de uiteindelijke omvang van de nalatenschap kan worden gemaakt. Erfstellingen en legaten met een bijzondere bestemming worden door middel van de resultaatbestemming verantwoord onder de bestemmingsfondsen.

Toerekening van de kosten

Alle kosten met betrekking tot de afdrachten aan verbonden organisaties (Stichting Het Geldersch Landschap en Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen) worden toegerekend aan behoud en beheer bezittingen. De overige kosten (waaronder doorberekende personeelskosten vanuit het Geldersch Landschap) worden toegerekend aan de kosten beheer en administratie.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. De ontvangen en betaalde dividenden en interest worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Toelichting op de balans per 31 december 2023

ACTIVA

Vorderingen en overlopende activa

Alle onder vlottende activa opgenomen vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar.

Overige vorderingen

Deze post is als volgt te specificeren:

	31 december 2023	31 december 2022
Te ontvangen rente bank	7.200	1.350
Te ontvangen rente obligaties	14.950	22.400
Te ontvangen giften en nalatenschappen	659.650	185.350
Dividendbelasting	350	650
	<u>682.150</u>	<u>209.750</u>

Effecten

Deze post is als volgt te specificeren:

	31 december 2023	31 december 2022
Aandelen		
-ter beurse genoteerd	3.134.050	3.932.650
-overige	200.000	200.000
	<u>3.334.050</u>	<u>4.132.650</u>
Obligaties		
-obligatiefondsen	4.463.200	3.972.900
-overige	4.802.200	2.734.900
	<u>9.265.400</u>	<u>6.707.800</u>
	<u>12.599.450</u>	<u>10.840.450</u>

Het beheer van de beleggingsportefeuille is uitbesteed aan Insingergilissen. Primair doel is het waarborgen van de continuïteit van de stichting op middellange en lange termijn.

Als secundaire doelstelling is bepaald dat het vermogen in reële termen in stand dient te worden gehouden. Het beleggingsbeleid is uitgedrukt in het risicoprofiel. Het risicoprofiel is defensief. De stichting belegt de portefeuille op duurzame en maatschappelijk verantwoorde wijze.

Dit betreft op korte tot middellange termijn te realiseren middelen.

Aandelen

De verkrijgingprijs van de aandelen per 31-12-2023 bedraagt € 2.511.800.

De waarde van de ter beurse genoteerde aandelen en aandelenfondsen per 31-12-2023 bedraagt € 3.134.050.

Obligaties

De verkrijgingprijs van de obligatiefondsen per 31-12-2023 bedraagt € 4.490.050.

De beurswaarde van de obligatiefondsen per 31-12-2023 bedraagt € 4.463.200.

De obligatiefondsen hebben geen nominale waarde.

De overige obligaties hebben een looptijd van 1-8 jaar.

De verkrijgingprijs van de overige obligaties per 31-12-2023 bedraagt € 4.992.500.

De beurswaarde van de overige obligaties per 31-12-2023 bedraagt € 4.802.200.

De nominale waarde van de overige obligaties per 31-12-2023 bedraagt € 4.940.500.

Het overzicht beleggingen van Stichting Steunfonds Het Geldersch Landschap is opgenomen in bijlage 1.

Liquide middelen

Deze post is als volgt te specificeren:

	31 december 2023	31 december 2022
Bank	934.600	1.336.600

Dit betreft kas- en banksaldi welke alle ter vrije beschikking van de Stichting staan.

PASSIVA

Reserves en fondsen

Continuïteitsreserve

	2023	2022
Stand per 1 januari	7.896.900	9.511.900
Toevoeging boekjaar	1.617.550	-1.615.000
Stand per 31 december	9.514.450	7.896.900

De continuïteitsreserve is gevormd conform de richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen en is bestemd voor dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat de stichtingen ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. Onder kosten van de werkorganisatie verstaan wij de personeelskosten, huisvestingskosten, wervingskosten, kantoor- en algemene kosten en afschrijvingen. De reserve mag conform boven- genoemde richtlijn maximaal 1,5 maal de kosten van de werkorganisatie zijn (€ 12 miljoen). De hoogte van de continuïteitsreserve is voor de Stichting bepaald op € 10 miljoen.

Het beleid inzake hoogte en samenstelling van het vermogen is eind 2015 geactualiseerd voor de periode 2016-2025. Hiermee voldoet de Stichting aan de eisen van Goede Doelen Nederland.

Bestemmingsreserve

	31 december 2023	31 december 2022
Bestemmingsreserve Steunfondsprojecten	1.868.750	1.271.650
Bestemmingsreserve (grond)aankopen	460.000	460.000
	2.328.750	1.731.650

Bestemmingsreserve Steunfondsprojecten

	2023	2022
Stand per 1 januari	1.271.650	1.492.400
Toevoeging boekjaar	869.000	320.000
Onttrekking boekjaar	-271.900	-540.750
Stand per 31 december	1.868.750	1.271.650

Betreft een bestemmingsreserve voor goedgekeurde Steunfondsprojecten. De toevoeging betreft de begrote goedgekeurde projecten en een extra toevoeging vanuit de resultaatverdeling 2023 (€ 600.000). De onttrekking betreft de werkelijke projectkosten.

Bestemmingsreserve (grond)aankopen

	2023	2022
Stand per 1 januari	460.000	460.000
Toevoeging boekjaar	-	-
Stand per 31 december	460.000	460.000

Betreft een bestemmingsreserve ten behoeve van de aankoop van grond, eigen bijdrage bij grondtransacties vanuit overheden, inrichting van gronden en strategische aankopen van landgoederen.

Fondsen

	31 december 2023	31 december 2022
De Witt-Huberts Vollmerstichting	446.600	420.200
Kasteel Rosendael	70.750	89.850
Tenkink Antink	407.850	383.650
Hoekelum-Van Wassenaer	727.550	753.550
Fonds bezittingen Veluwe en Achterhoek	-	200
PWH-fonds	48.300	48.300
Instandhouding bijzondere planten en dieren	185.000	185.000
Liesje-Jesse-Osborn fonds	156.850	156.850
	2.042.900	2.037.600

De Witt-Huberts Vollmerstichting

	2023	2022
Stand 1 januari	420.200	488.300
Mutatie boekjaar (rendement beleggingen)	26.400	-68.100
Stand 31 december	446.600	420.200

Met ingang van 1 januari 1999 beheert de Stichting het vermogen van de per die datum opgeheven De Witt Huberts-Vollmer Stichting. Aanwending zal plaatsvinden conform de doelstellingen van de voormalige De Witt Huberts-Vollmer Stichting "Het doel van de Stichting is om hetgeen van de jaarlijkse netto-revenuen van haar kapitaal overblijft, ter beschikking te stellen aan Stichting Het Geldersch Landschap te Arnhem, ter bevordering van het doel van die stichting." De mutatie boekjaar (rendement beleggingen) wordt berekend op basis van het percentage opbrengst beleggingen ten opzichte van het totaal gemiddeld belegd vermogen van het boekjaar.

Kasteel Rosendael

	2023	2022
Stand 1 januari	89.850	89.850
Onttrekking boekjaar	-19.100	-
Stand 31 december	70.750	89.850

In 2020 is een nalatenschap ontvangen van mevrouw J.W. Benschop-van Delden. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend ten behoeve van kasteel Rosendael. De onttrekking betreft de restauratie en terugplaatsing van paardentuigen en de renovatie van de noordvleugel.

Tenkink Antink

	2023	2022
Stand 1 januari		
Kapitaal	281.500	281.500
Trekkingsrechten voor projecten	102.150	164.300
Stand per 1 januari	383.650	445.800
Mutatie boekjaar (rendement beleggingen)	24.200	-62.150
Stand 31 december	407.850	383.650

Met betrekking tot dit bestemmingsfonds, dat is ontstaan krachtens testament d.d. 1985 van de heer J.C. Tenkink, geldt dat het fonds de naam Tenkink Antink moet blijven dragen, dat het kapitaal in stand moet worden gehouden en dat het doel is, vanuit de revenuen bij te dragen, aan het behoud van en de zorg voor in landschappelijk, natuurwetenschappelijk en cultuurhistorisch opzicht belangrijke terreinen in de gelderse Achterhoek, met de zich daarop bevindende monumenten van geschiedenis en kunst, in het bijzonder die bedoeld in de Monumentenwet. De reeds gevormde trekkingsrechten zijn beschikbaar voor genoemde projecten en bedragen thans € 126.350.

Hoekelum- Van Wassenaer

	2023	2022
Stand 1 januari		
Kapitaal	226.900	226.900
Trekkingsrechten	526.650	672.750
	753.550	899.650
Toevoeging boekjaar (rendement beleggingen)	76.500	-146.100
Onttrekking boekjaar	-102.500	-
Stand 31 december	727.550	753.550

De Stichting beheert het "Hoekelum - Van Wassenaer Fonds". Bij notariële akte van 6 oktober 1988 is door J.C. Baronesse van Wassenaer een bedrag van € 226.890 beschikbaar gesteld aan de Stichting, met de verplichting voor de Stichting om het Landgoed Hoekelum in stand te houden. Voor zover mogelijk zal de gemelde hoofdsom in stand dienen te blijven en zullen eventuele uitgaven slechts en alleen uit de revenuen worden betaald. Deze revenuen worden jaarlijks toegevoegd. De onttrekking betreft de restauratie van de monumentale tuinmuur en achterstallige onderhoud aan het koetshuis.

Fonds bezittingen Veluwe en Achterhoek

	2023	2022
Stand 1 januari	200	9.000
Onttrekking boekjaar	-200	-8.800
Stand 31 december	-	200

In 2016 is een nalatenschap ontvangen van mevrouw M.E. Lubber-Scholte. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend voor het beheer en de instandhouding van de bezittingen van de Stichting Het Geldersch Landschap voor zover gelegen op de Veluwe en in de Achterhoek. De onttrekking betreft het vernieuwen van een woning op landgoed Bonenburg.

PWH-fonds

	2023	2022
Stand 1 januari	48.300	48.300
Mutatie boekjaar	-	-
Stand 31 december	48.300	48.300

In 2017 is een schenking ontvangen ten behoeve van de financiering van bos- en natuurterreinen gelegen in de Midden- en/of Zuid Veluwe, die dienen te worden opengesteld voor het publiek en waarvan de eventueel aanwezige bebouwing met een financieel positief resultaat zal worden geëxploiteerd.

Instandhouding bijzondere planten en dieren

	2023	2022
Stand 1 januari	185.000	185.000
Mutatie boekjaar	-	-
Stand 31 december	185.000	185.000

In 2018 is een nalatenschap ontvangen van wijlen mevrouw drs. D. van Gilst. De verkregen middelen dienen te worden aangewend ten behoeve van de instandhouding en het beheer van bijzondere, al dan niet beschermde, planten en dieren.

Liesje-Jesse-Osborn fonds

	2023	2022
Stand 1 januari	156.850	156.850
Mutatie boekjaar	-	-
Stand 31 december	156.850	156.850

In 2018 is een nalatenschap ontvangen van wijlen mevrouw L.J. Osborn. De verkregen middelen dienen te worden aangewend ten behoeve van het behoud en onderhoud van de oude bomen bij Huis Zypendaal, de aanschaf van oud chinees porcelein ten behoeve van Kasteel Rosendaal en/of Huis Zypendaal, het plaatsen van een moderne, passende, sculptuur bij de ingang van een van de bezittingen.

Kortlopende schulden

	31 december 2023	31 december 2022
Rekening-courant met gelieerde stichtingen	317.050	707.800
Overige schulden	13.050	12.850
	330.100	720.650

Rekening-courant met gelieerde stichtingen

	31 december 2023	31 december 2022
Stichting Het Geldersch Landschap	12.400	422.250
Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen	304.650	285.550
	<u>317.050</u>	<u>707.800</u>

De rekening-courantvorderingen betreffen een momentopname. Regelmatig worden de rekening-courantverhoudingen geëgaliseerd.

Overige schulden

	31 december 2023	31 december 2022
Bankkosten	9.650	9.650
Accountants- en administratiekosten	3.400	3.200
	<u>13.050</u>	<u>12.850</u>

Gebeurtenissen na balansdatum

Er is geen sprake van gebeurtenissen na balansdatum met een materiële impact op de cijfers van de jaarrekening 2023.

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2023

BATEN

Baten van particulieren

Deze post is als volgt te specificeren:

	Werkelijk 2023	Begroot 2023	Werkelijk 2022
Giften	14.950	17.500	13.200
Nalatenschappen	1.884.350	-	361.600
	1.899.300	17.500	374.800

LASTEN

Toelichting bestedingen

	Behoud en beheer bezittingen	Kosten beheer en administratie	Werkelijk 2023	Begroot 2023	Werkelijk 2022
Afdrachten aan verbonden organisaties	393.700		393.700	294.000	549.550
Personeelskosten		87.050	87.050	86.000	85.350
Algemene kosten		6.850	6.850	7.000	6.400
	393.700	93.900	487.600	387.000	641.300

LASTEN

Algemeen

De verdeling van de lasten naar bestemming geschiedt op bedrijfseconomische basis, waarbij rekening wordt gehouden met de besteding van tijd en middelen aan de onderdelen.

Besteed aan de doelstelling

Afdracht aan verbonden organisaties

Deze post is als volgt te specificeren:

	Werkelijk 2023	Begroot 2023	Werkelijk 2022
<i>Steunfondsprojecten Geldersch Landschap</i>			
* Bestemmingsreserve Steunfondsprojecten	271.900	269.000	-
* Fonds Hoekelum-van Wassenaer	102.500	25.000	-
* Fonds bezittingen Veluwe en Achterhoek	200	-	8.800
	<u>374.600</u>	<u>294.000</u>	<u>8.800</u>
<i>Steunfondsprojecten Geldersche Kasteelen</i>			
* Bestemmingsreserve Steunfondsprojecten	-	-	540.750
* Fonds Kasteel Rosendael	19.100	-	-
	<u>19.100</u>	<u>-</u>	<u>540.750</u>
	<u>393.700</u>	<u>294.000</u>	<u>549.550</u>

Kosten beheer en administratie

Deze post is als volgt te specificeren:

	Werkelijk 2023	Begroot 2023	Werkelijk 2022
Accountantskosten	6.800	6.350	6.350
Contributies en abonnementen	50	650	50
Doorbelaste salariskosten Stichting Het Geldersch Landschap	<u>87.050</u>	<u>86.000</u>	<u>85.350</u>
	<u>93.900</u>	<u>93.000</u>	<u>91.750</u>

Vanuit de personele werkorganisatie is 0,75 fte doorbelast vanuit het Geldersch Landschap aan het Steunfonds.

De accountantskosten bestaan volledig uit honoraria inzake de jaarrekeningcontrole.

Bezoldiging Directeur-bestuurder

Gezien de beperkte tijdsbesteding van de Directeur-bestuurder vindt er geen doorberekening plaats van salariskosten.

Bezoldiging Raad van Toezicht

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen bezoldiging. Er is een onkostenvergoeding voor gemaakte kosten.

Saldo financiële baten en lasten

Deze post is als volgt te specificeren:

	Werkelijk 2023	Begroot 2023	Werkelijk 2022
Rente op banktegoeden	23.100	-	250
Couponrente en dividend	117.950	128.000	105.400
(On)gerealiseerde koersverschillen	694.350	290.000	-1.937.950
Valuta- en overige verschillen	15.700	-	17.800
Bruto beleggingsresultaat	851.100	418.000	-1.814.500
Rente en kosten bank	-5.750	-3.000	-2.150
Beheer beleggingsportefeuille	-37.100	-43.000	-37.750
Netto beleggingsresultaat	808.250	372.000	-1.854.400

Vastgesteld door de directie:

drs. M.P. van Maarseveen
Directeur-bestuurder

Arnhem, 23 mei 2024

Goedgekeurd door de Raad van Toezicht:

M.A.J. van der Tas
Voorzitter

mr. E.C.J. Boerboom MBA

M. Doornekamp

drs. R.J.J. Stevens

mr. F.L.V.P.L. Tierolff

Arnhem, 23 mei 2024

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen op de volgende pagina.

Voorstel resultaatbestemming

Het voorstel voor de resultaatbestemming is opgenomen onder de Staat van Baten en Lasten op pagina 18.

Aan de directie en raad van toezicht van
Stichting Steunfonds Geldersch Landschap
en Kasteelen

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Burgemeester Roelenweg 14-18
Postbus 508
8000 AM Zwolle

T: +31 (0)38 425 86 00

zwolle@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen te Arnhem gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in deze jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2023;
2. De staat van baten en lasten over 2023;
3. Het kasstroomoverzicht over 2023; en
4. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, die bestaat uit:

- Het directieverslag;
- Het verslag van de raad van toezicht;
- Het verkort verslag van de raad van advies;
- Het verkort verslag van de beheer advies commissie;
- De overige gegevens; en
- De bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het directieverslag, het verslag van de raad van toezicht, het verkort verslag van de raad van advies, het verkort verslag van de beheer advies commissie, de overige gegevens en de bijlagen in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- Het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Zwolle, 24 mei 2024

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

drs. E.H.J.D. Damman RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

e.D.

Fonds	Aantal/ nom	Beurs- waarde	kostprijs	Aankoop verwerving aant/nom	Aankoop verwerving kostprijs	Verkoop Aantal/ nominaal	Opbrengst- waarde	Kostprijs verkoopen	Aantal/ nominaal	Beurs- waarde	kostprijs	Mutatie ongereel. koersvers.	Gereel. koers- verschil	Opbrengst belegging in	Balans waarde
	1-1-2023	1-1-2023	1-1-2023	2023	2023	2023	2023	2023	31-12-2023	31-12-2023	31-12-2023	2023	2023	2023	31-12-2023
Allianz Eur Credit SRI-P	797	684.480	784.989	-	-	797	707.322	784.989	-	-	-	100.510	-77.668	-	-
Amundi govt Bond Highest Euro Inv.	1.115	216.883	232.638	-	-	-	-	-	1.115	228.471	232.638	11.587	-	-	228.471
Amundi index solutions	-	-	-	12.354	497.740	-	-	-	12.354	496.285	497.740	-1.455	-	19.396	496.285
Blueorchard Microfinance	2.964	323.135	304.610	-	-	2.964	335.525	304.610	-	0	-	-18.525	30.915	-	0
DWS ESG Floating Rate Notes	5.300	525.442	529.606	-	-	5.300	361.494	529.606	1.734	179.486	173.271	10.379	5.159	-	179.486
Invesco US treasury ESF	-	-	-	17.328	593.383	-	-	-	17.328	581.441	593.383	-11.942	-	17.054	581.441
Ishares USD development	125.856	553.867	608.551	-	-	61.401	269.545	296.892	64.455	289.751	311.659	32.776	-27.347	-	289.751
Kempen Eur. Sust. Credit fund	1.511	33.015	37.727	16.365	361.830	-	-	-	17.876	408.109	399.557	13.264	-	8.379	408.109
Mirova Global Green Bond	494	342.312	419.209	-	-	494	351.718	419.209	-	-	-	76.897	-67.491	-	-
NN L Corporate Green bond Qcap	124	556.363	592.400	2	9.178	-	-	-	126	613.800	601.578	48.259	-	-	613.800
NN L Euro Green bond	-	-	-	28.995	654.127	26.725	583.140	602.916	2.270	53.686	51.211	2.474	-19.777	-	53.686
NN Sovereign Green Bond	42	198.534	208.695	9	43.197	-	-	-	51	262.021	251.892	20.290	-	-	262.021
Rivertree bond	-	-	-	1	187.175	1	186.490	187.175	-	-	-	-	-685	-	-
RobecoSAM US Green Bonds	3.300	276.903	330.561	3.222	271.292	-	-	-	6.522	564.479	601.853	16.284	-	-	564.479
UBS ETF Barclays tips 1-10	-	-	-	1.879	20.356	-	-	-	1.879	21.023	20.356	667	-	-	21.023
UBS Sustainable Development Bank	-	-	-	57.261	553.042	5.898	55.135	56.536	51.363	498.159	496.506	1.654	-1.401	-	498.159
Xtrackers Eur Corp. Green bond	10.760	261.963	313.465	995	24.928	11.755	290.833	338.393	-	-	-	51.502	-47.560	-	-
Xtrackers USD Corp. Green bond	-	-	-	11.401	258.418	-	-	-	11.401	266.510	258.418	8.091	-	-	266.510
0% Dutch treasury cert. 28/02/24	-	-	-	2.800.000	2.764.642	-	-	-	2.800.000	2.751.196	2.764.642	-13.446	-	-	2.751.196
0,375% KFW 16/26	220.000	202.996	225.537	-	-	-	-	-	220.000	210.289	225.537	7.293	-	824	210.289
0,375% Siemens financiering 18/23	132.000	130.362	134.112	-	-	132.000	132.000	134.112	-	-	-	3.750	-2.112	337	-
0,5% Koninklijke Philips 19/26	100.000	89.252	99.494	-	-	100.000	90.576	99.494	-	-	-	10.242	-8.918	35	-
0,625% KFW 17/27	400.000	362.820	416.200	-	-	-	-	-	400.000	378.784	416.200	15.964	-	2.500	378.784
0,75% Austria 18/28	322.000	289.265	347.750	-	-	-	-	-	322.000	302.706	347.750	13.440	-	2.415	302.706
0,875 Rabobank 20/28	-	-	-	100.000	88.630	-	-	-	100.000	92.289	88.630	3.659	-	799	92.289
1% Irish Government 16/26	200.563	190.938	205.473	-	-	-	-	-	200.563	194.949	205.473	4.011	-	2.003	194.949
1% Unilever 15/23	115.000	121.659	119.695	-	-	115.000	115.000	119.695	-	-	-	-1.963	-4.695	485	-
1,023% Total Energies cap 18/27	100.000	90.981	104.683	-	-	-	-	-	100.000	94.686	104.683	3.705	-	1.021	94.686
1,2% Praxair 16/24	105.000	103.461	110.357	-	-	-	-	-	105.000	104.679	110.357	1.218	-	1.260	104.679
1,25% Goldman sachs 16/25	13.000	12.372	13.202	-	-	-	-	-	13.000	12.598	13.202	226	-	162	12.598
1,5% French Republic Government Bond 2	-	-	-	216.724	195.630	-	-	-	216.724	201.878	195.630	6.248	-	1.918	201.878
1,625% Apple 14/26	100.000	94.930	108.550	-	-	-	-	-	100.000	97.289	108.550	2.359	-	1.624	97.289
2% Nederland 14/24	230.555	228.017	262.785	-	-	-	-	-	230.555	228.803	262.785	786	-	4.605	228.803
2,375% DSM 14/24	100.000	100.100	110.745	-	-	-	-	-	100.000	99.100	110.745	-1.000	-	2.370	99.100
2,75% EDF 12/23	100.000	100.056	110.418	-	-	100.000	100.000	110.418	-	-	-	10.362	-10.418	520	-
2,75% France 12/27	285.100	286.240	338.633	-	-	265.441	264.658	315.283	19.659	20.026	23.350	49.068	-50.625	3.521	20.026
2,875% Deutsche post 12/24	113.000	112.910	129.871	-	-	100.000	99.647	114.930	13.000	12.921	14.941	14.941	-15.283	1.547	12.921
3,125% Oracle 13/25	100.000	98.444	116.612	-	-	100.000	98.564	116.612	-	-	-	18.168	-18.048	1.275	-
3,25% Goldman sachs 13/23	120.000	120.094	132.048	-	-	120.000	120.000	132.048	-	-	-	11.954	-12.048	342	-
totaal obligaties	3.008.481	6.707.794	7.448.617	3.266.536	6.523.571	1.146.042	4.161.646	4.489.648	5.128.975	9.265.414	9.482.540	523.698	-328.002	74.393	9.265.414
TOTAAL	3.196.131	10.840.447	10.942.901	3.334.118	8.287.822	1.302.252	7.223.149	7.036.364	5.227.997	12.599.462	12.194.359	507.557	186.784	116.128	12.599.462

De eerste 18 obligaties betreffen obligatiefondsen die geen nominale waarde kennen. De opgenomen waarde in de kolom Aantal/nominaal betreffen dan ook aantallen.

